

El poble de Val de Vichy

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

El poble de Val de Vichy, a prop de la frontera amb França, és un dels més bonics i saludables de la zona. Té una gran font d'aigua mineral i un clima molt agradable.

Del Marroc

(PER TELEFON)

Informació oficial

De Ceuta, Tetuan, Melilla i Larache telegrafen les respectives autoritats militars que no ocorre novetat.

Han arribat a Melilla el diputat senyor Francisco Rodríguez i a Tetuan el primer vice-president del Congrés, senyor Aparicio, el qual ha visitat algunes posicions.

El comandant general de Melilla, en telegrama dirigit al ministre de la Guerra, protesta en nom de varis oficials de les columnes de que són objectes en carta anònima publicada per «España Nueva» el 20 del corrent i que ha sigut denunciada al capità general de la regió.

Afegit dita autoritat que la carta suscita per la societat obrera la Defensa de Melilla, amb data 24, és apòcrifa. El president de dita societat s'ha presentat al general Jordana, manifestant-hi així i calificant de cobards als que han pres el nom de dita entitat.

Les mines del Rif
Melilla, 30, 12'30 matí.
Melilla. — Anir va rebre el general Jordana autorització del comitè arbitral de París per a que signi explotades les mines enclavades en les kabiles de Quebdana i Guclaya.

Aviat començarà l'embarc de mineral per companyies franceses i espanyoles.

Moviment de barcos
Cádiz. — El «Princesa de Asturias», el «Pelayo» i el «Cataluña», que estan al Marroc, aniran d'estació a Mahó.

Es formarà una segona esquadra a la qual pertencen l'«España» i l'«Alfonso XIII» i els vaixells de guerra que estan a les costes del Marroc.

Algèria. — Han fundat en aquest port els creuers «Cataluña», «Extremadura» i «Princesa de Asturias», i els destroyers «Osada» i «Terror».

A bordo del «Cataluña» va l'almirall de la esquadra, general Pidal.

El torpede 2 i 5 salparan per a les costes d'Àfrica.

(PER TELEFON)

Més baixes franceses

París, 29, 10'45 matí.—Rabat.—La columna Goussier continuant el moviment que va iniciar fa alguns dies a la vall de Inaouen, va lluitar el dia 28 un combat amb nombrosos contingents de les tribus de Rima.

El combat fou important.

Les baixes franceses són 56 morts, entre els 20 europeus, entre aquests 3 oficials i 90 ferits, entre els 37 europeus.—Havas.

El port de Tànger

París, 29, 8'50 nit.—La comissió tècnica internacional encarregada d'estudiar el projecte de concessió del port de Tànger, ha acabat aquest matí l'examen de les noves proposicions de la Societat internacional per al desenvolupament de Tànger.

L'acta en la qual s'estableix sobre les bases tècniques i financeres de la concessió.

La comissió es reunirà novament pel mes de novembre, per a acordar el text definitiu de conveni i plec de condicions.—Havas.

Diputació

Ahir matí, el senyor Prat de la Riba no anà al seu despatx de la Diputació.

El Patronat de la Escola de Funcionaris d'Administració local, establerta a la Diputació d'aquesta província, ha acordat la provisió, mitjançant concurs, de la Càtedra d'Hisendes locals.

El jutge ha recollit molts casos de ferro que contenia una traca, donant ordre a la Guardia civil per a que eviti el trànsit pel lloc de la explosió per si pogués haver-hi nous perills.

Tots els llocs de l'hospital se troben ocupats i ha calgut habilitar-ne d'altres. Varies personalitats de la localitat desfilaren per casa de don Rupert Cuadra, per a donar-li el pèssim per la mort de la seva filla.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

Es mostra molt reservat respecte a les declaracions que el pirocèntric ha fet. En les parets d'algunes cases, situades a distància del lloc de la explosió, es veuen esquerdes de sang.

La Guardia civil vigila el dipòsit de cadàvers prohibint l'accés al públic.

El jutge ha pres una extensa declaració al pirocèntric.

ESTÓMAGO

Curación del 98 por 100 de las enfermedades del estómago e intestinos con el Elixir Estomacal de Saiz de Carlos. Lo recetan los médicos de las cinco partes del mundo. Tonifica, ayuda a las digestiones, abre el apetito, quita el dolor y cura la

DISPEPSIA

las acedías, vómitos, vértigo estomacal, indigestión, flatulencias, dilatación y úlcera del estómago, hipercloridria, neurastenia gástrica, anemia y clorosis con dispepsia: suprime los cólicos, quita la diarrea y disenteria, la fétidez de las deposiciones y es antiséptico. Vigoriza el estómago e intestinos, el enfermo come más, digiere mejor y se nutre. Cura las diarreas de los niños en todas sus edades.

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30, MADRID. Se remite folio a quien lo pide.

De Societat

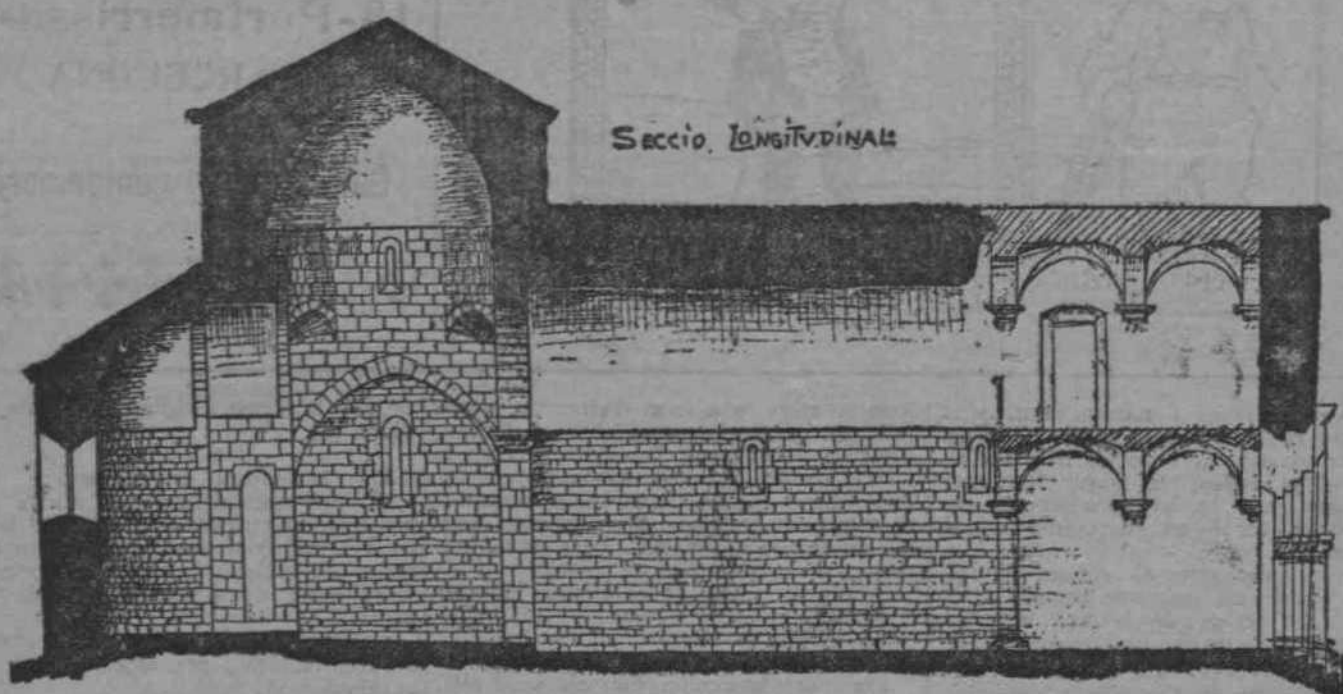
Al santuari de la Salut, de Sabadell, han contractat matrimoni la distingida i simpàtica senyora Ana Dolores Figueras Ayala amb el conegut jove en Joan Valls Figueras.

Ha bençat l'enllaç el savi polemista catòlic doctor don Felip Sarda i Salvany, qui ha dirigit als novells esposos una senzilla plàtica.

Ha sigut celebrant en la massa de velacions el doctor Josep Guardiet i padrins de la boda els nostres bons amics don Ramon Costa i Deu i don Francisco Vembrera.

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes.-Art antich y modern.-Pedagogia artística.-Museus y Coleccions.-Art nacional y extranger.-Curiositats barcelonines.-Ressenya de conferencies.-Exposicions locals y forasteres.-Llibres y Escolars.-Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

La restauració dels nostres Monuments

Sant Thomas de Riudeperes

Entre les iglésies interessants de la Plana de Vich des d'ara hi haurà que comptar-hi la que du el títol que encapçalava aquestes pàgines, tota vegada que és possible estudiar-la i admirar-la després de la restauració que s'hi acaba de fer. Fins al present se necessitava que fos conecixedor del nostre art antic qui volgués parlar l'atenció en tal iglésia, ja que la circumstància d'estar enclavada quasi tota entre edificacions posteriors al temps en que fou bastida i d'anar interiorment revestida de guixos, feia que no's pogués donar gaire importància a la vella construcció romànica.

dos absidols semicirculars, dels que ara s'ha trobat un bon troc del brancal i arrenc de l'arc de l'esquerra. En l'espai del presbiteri, entre el creuer i l'absis principal de la iglésia s'hi obren dues hornacions, una a cada costat i desigual, que donen gràcia especial a lo que deu ser la part preeminent del temple.

Les obres que en l'edifici s'hi son fetes han permès veure aquestes parts que estaven cobertes per paredots i guixots en abundància, fent sortir el ben regular aparell de pedra picada en tot lo que no siguin voltes, permetent fixar el lloc de les antigues romàniques.

la cúpula presenta una entrada del seu casquet en direcció a l'altar major, no arrencant en aquest punt directament de la superfície de l'arc de pedra que l'aguantava. Potser això fou fet per donar més amplitud al conjunt de la cúpula, a fi de que no's presentés lateralment tant aixafat l'evol de sa secció.

Hi ha indicis de que sobre una iglésia que tenia sa comunitat en 1061 als 4 de novembre de 1095 (any 1182 de l'era hispana i 38 del regnat de Felip, monarca dels francs, en la indicció tercera) el canonge sagrista de Vich Ricart, amb el seu germà Berenguer Amalrich, hi alçaren una nova construcció que fou consagrada pel bisbe de Vich i l'arquebisbe titular de Tarragona, Berenguer de Rosanes. El prelat comparegué a fer la cerimònia litúrgica amb el seu ardia, cantor i demés clergues de Vich, puig li demanà el prior augustinà Bernat, constituït superior dels monjos que allà devien quedar. L'altar del mig fou dedicat a l'apòstol Sant Thomas, el de la part austral a Santa Maria i el de la part septentrional a Santa Pau, posant s'hi reliques dels maritrs de Saragossa, equi vocantur Masces, o siguin les Santes Masses, amés de les dels Sants Ignocents, Sant Felu de Girona i altres molts maritrs. El bisbe concedí que la iglésia pogués tenir pica baptismal i posés a l'entorn un cementiri de trenta passes, de manera que si algun volgués profanar aquest espai de terra quedés maculat de sacrilegi. També confirmà lo que els fundadors donaren a la nova iglésia i tot lo que els vidents poguessin també llegar-hi, anatòmicament a qui s'alcés contra aquestes disposicions.

Aquest document, reforma del tot lo que ara hem demostrat indefectiblement els treballs de la restauració de la iglésia de Sant Thomas, referent als absidols del creuer que anaven dedicats a la Mare de Deu i a l'apòstol Sant Pau. El és corroborat pel testament del sacrista Ricart que publicà el P. Villanueva (Viaje, Lib. VI, p. 252), quan diu que aquell havia edificat, junt amb el seu germà Berenguer, la iglésia de Sant Thomas.

El monastir augustinà de Riudeperes no tardà en ser pabordia subjecta a la casa de Lledó, deixant de ser priorat. Una butlla del Papa Calixt II dona com a feia la dependència ja en febrer de 1123 (Espanya Sagrada XLV, 301).

Durant els segles XII, XIII i XIV foren protectors de la religiosa fundació la casa Riudeperes, primer, i després la d'Alarriba. Una i altra tingueren el seu enterrament en la iglésia. Una nota treta dels papers del Pare Caresmar, tracta d'aquests sepulcres com a desapareguts; però fan alguns mesos que han sortit dintre la cisterna del monastir, fent de colador de les aigües. D'aquí han sigut tret i col·locades les pedres en la paret del claustre. La més antiga d'aquestes està escut amb tres peres i una bella orla d'entrellaços a més de la llegenda següent: HIC EST TUMBA DE GENERE DE RIVOPORUM ILLIVS DOMVS CIVIS INTI (u) LVS EST VERVS OCCIDENTEM OVAM FERTI FIERI OLIVARIUS DE TARADELLO ELVS. Una branca de la família Taradell, envers 1293 s'uní amb la de Riudeperes al fer-se'l casament del Pare Berenguer de Taradell amb Guillem de Riudeperes. D'aquest matrimoni, que coneix per una nota que m'ha proporcionat don Ramon de Rosselló, degué ésser-ne fill l'Olivier de Taradell que pogué fer la tomba dels seus antepassats, a finals del segle XIII. Aquesta inscripció és digna d'atenció per quant diu que el solar dels Riudeperes era a la part de ponent del monastir de Sant Thomas envers l'actual parroquia de Santa Maria de Riudeperes, dita també de Calldenes.

Es també hò esmentar el mot «Rivoporum» (Riu-de-peres), diferent del «Rivopetrum» (Riu-de-pedres) que ostenten alguns membres de la família mateixa durant el segle XII, donant-se a entendre una confusió en el nom d'una família, que sens dubte s'origina al traduir el català al llatí el nom generació i confondre pedres amb espers. Sapiguem és que les primeres els antics catalans les anomenaven també espers.

Les altres llores trobades dintre la cisterna del monastir, porten una una creu i dues altres un escut quarterat d'ales i lleons rapants coronats. En elles sols hi són llegibles: «HIC IACET DOMINA ELICSENDIS DE ALTARRIPPA ET SAVRA.» No sé si aquesta Elisenda és la esposa del Berenguer d'Alarriba, casada en 1257, o la noia d'aquella, que en 1279 prengué per marit el Pons d'Alarriba, o encara si pot ser la Elisenda, néta de l'anterior, que troba viva en 1320. Una Saura de Alarriba surt en documents de 1284 i sembla filla dels citats Berenguer i Elisenda anomenats primerament. De totes maneres, les pedres a què'm refereixo tenen l'aire de pertànyer al segle XIV.

La iglésia i monastir de Sant Thomas de Riudeperes anaren en decadència durant el segle XV. A principis de aquesta centuria el Capítol de Vich pretén apoderar-se de la pabordia, però no ho logrà, i en 1476 hi hagué necessitat de sequestrar els béns d'aquella per a reparar el claustre i el temple. Així quedà tot fins que posseïren el títol de paborde els vigatans Cassador. El primer d'aquest nom, dit Guillem, la dis-

frutava ja en 1502, adquirint-la sens dubte com a mercè dels Papes, ja que ell fou auditor de la Rota Romana, secretari de Lleó X i Bisbe d'Alguer de Cerdanya. El segon en el títol de paborde, el seu germà Jaume, fou Bisbe de Barcelona i volgué ser consagrat a Sant Thomas de Riudeperes, en 1546; succeint-lo el seu nebot Guillem Cassador, també Bisbe barceloní. Els dos darrers feren grans obres en el monastir i alcançaren del Papa que aquell poble passés als Religiosos Franciscans, dits Menors de l'Observància, cosa que concedí el Pontífex Pius IV, amb Butlla de 30 d'agost de 1560. Les antigües rendes se preten unir-les a l'ardiaconat de Vich, però no logrant-se, passaren a ser patrimoni de l'Hospital de la mateixa ciutat.

Aleshores es feren grans obres a l'iglésia i edificis annexes. Els absidols del creuer foren destruïts per a donar lloc a dues capelles, obrint-se el cos de l'iglésia en la part esquerra per a fer-n'hi altres quatre. L'escut dels Bisbes Cassador figurà en la clau d'algun.

Unes notes que ha publicat el doctor Gaietà Barraquer, en sa obra sobre les cases dels religiosos de Catalunya, diuen que les modificacions a l'iglésia foren fetes en 1561, fent-se aleshores també el chor alt i els reatales, que pintà un tal Pau Forcada (vol. I, pàg. 510). També en el mateix any degueren començar les obres del refector, conforme dona a comprendre la xifra esculpida a la trona. I per ma part puc afegir que segons document de 19 de gener de 1563, el canonge vigatà Joan Sala (sens dubte com a apoderat del Bisbe Jaume Cassador), junt amb el president del Col·legi de Sant Thomas, novament edificat, tractaren amb mestre Guillem Vaxeras, de Vich, sobre fer les voltes d'aquella dependència amb ses claus i arcs doblers, construir els rebosts, e's portals, l'avantmenador o sde profundus amb dues claus, arcs formats i un dobler, la cuina amb una finestra que's diu lo partidor, el escalador de la sagristia, també amb son parell de claus, i la sagristia (C. F., Manual 1563 d'Onofre Coma).

En 1566 se feu el claustre (Barraquer, obra citada), amb ses dobles andadors o pisos, en 1570 la porta principal. Les obres duraren fins a 1603, conforme indiquen les fetes posades en diferents llocs de l'edifici, contribuint-hi també a la construcció el Bisbe de Girona, Jaume Cassador, darrer individu de la família que assolí la dignitat episcopal.

Durant els primers anys de la guerra dels francesos l'iglésia sofri grans destruccions. Per a reparar-les en lo possible, s'encarregà un projecte de restauració al nostre famós Josep Morató, que pretenia acabar de convertir la vella iglésia en un edifici del Renaixement. A ell se degué la sota cúpula que tapava la romànica i les quatre grans petxines de guix que cubrien les hermoses trompes que ara han format a aborèixer, lo mateix que les finestres que ara hi ha hagut precisió de tancar a fi de donar lloc a que sortissin les fetes al segle onzè.

J. GUDIOL, Prevere

A propòsit d'uns articles sobre la pintura mural

Els dos articles publicats per Joan Sacs, en els darrers números de la «Revista Nova», sobre la pintura mural, creuen que tant per la consideració que mereixen totes les tendències estètiques en aquest moment d'orientació, com per la seva viva actualitat, són mereixedors d'un comentari.

Essencialment, els dos articles, titulats, el primer, «Les Masses» i el segon, «La Superstició», van adreçats a combatre determinades idees i a principis sobre la pintura mural, exposats en l'obra no pas llunyanca de l'iniciació de l'actual i vigorós i sin moviment de la joventut artística, en pro de la renaixença d'aquest art; moviment al que vé a donar valor l'afirmació del senyor Sacs, al dir que coincideix en un moviment general de l'art modern cap an aquesta tendència.

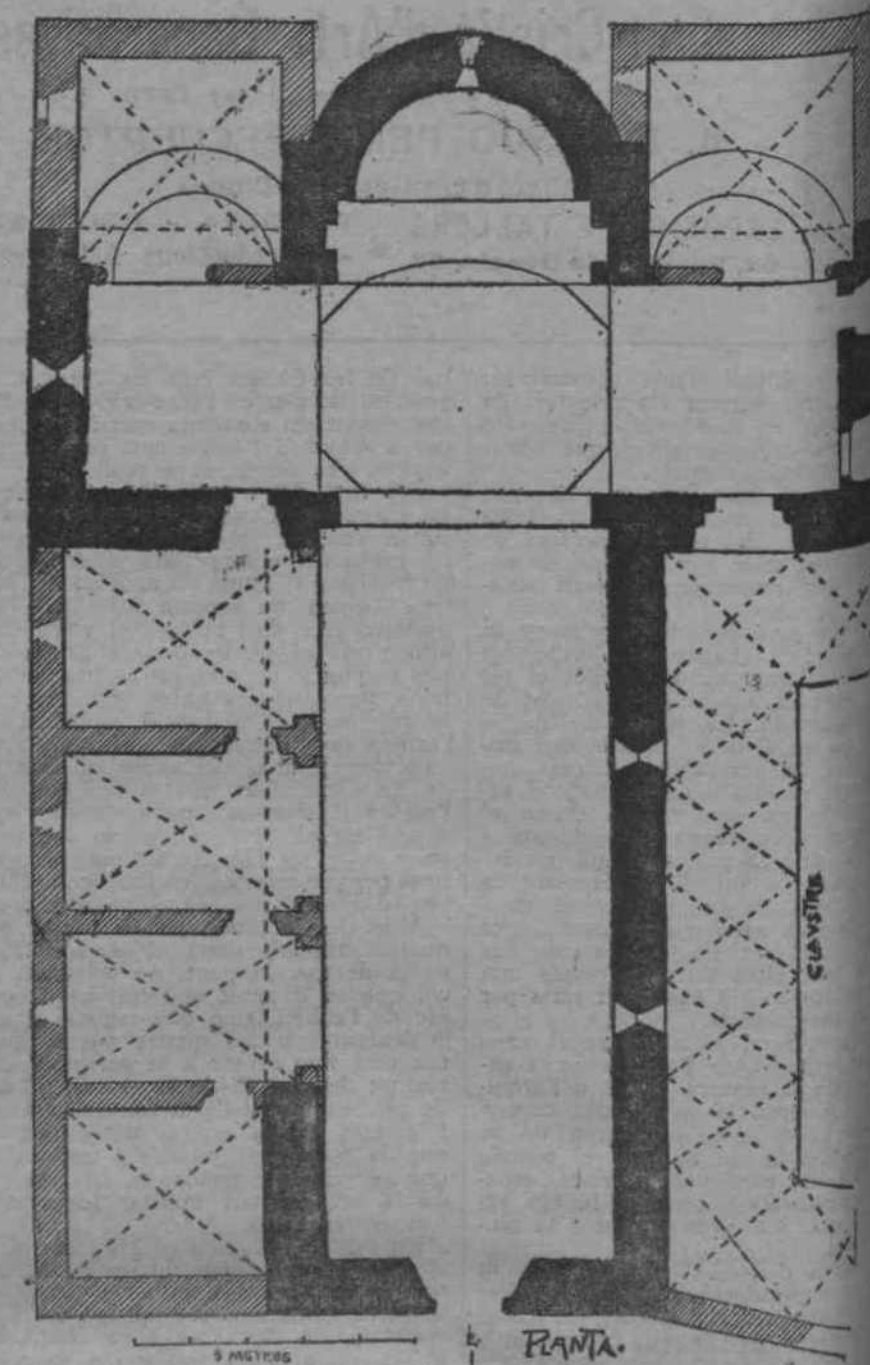
El senyor Sacs, en el seu primer article, que és solament el que vull comentar, considera molt perjudicial la proclamació de la excel·lència de la tècnica de la pintura plana, car ell entén que els resultats de bellesa que s'esperen d'una obra d'art, no deuen estar subjectes a cap procediment determinat, i que aquest no pot fer altra cosa que col·laborar l'espontània manera de l'artista, que és resultat de la seva personal visió, amb la qual i únicament amb la qual, podrà fer obra bella.

Nosaltres, emprès, ens trobem en el cas de fer una declaració a propòsit de la predicada excel·lència de la pintura plana, i és que tenim en compte que la pintura mural ha de respondre al sentit constructiu i espiritual de l'artista, i a més el problema que aquest ha de resoldre segons la seva personalitat, i la pintura plana és declarada excel·lent per que representa avui entre nosaltres una solució an aquest problema. Per tal, així com cantem l'excel·lència d'ella, proclamarem la del pintor voluminista, si ella, en realitat, és solució.

De manera que no cal discutir com a un principi absolut, el de la tècnica plana, sinó que el vii de la qüestió està en saber si realment la pintura mural ha de respondre o no an aquestes dues realitats: orgànica i representativa o espiritual de la construcció.

L'opinió del senyor Sacs, sembla oposada an aquesta correspondència, però nosaltres al revés, no solament creiem que hi ha de ser, sinó que considerem que la pintura mural, té per funció l'expressió de lo constructiu, sumant-se als demés elements decoratius arquitectònics, i la de lo espiritual, per medi de la seva representació en figures i escenes que, tretes de la realitat, són portades a una abstracció arquitectònica per obeir el doble fi d'element expressiu de l'organisme.

No obstant i aquesta diversitat d'opinions, les coses d'art com totes les de la vida, tenen un ordre natural, que cap teoria pot contradir, que cap apriorisme tendencios, per un o altre procediment o una o altra fórmula, pot desfer. És aquest ordre, el que dona el temps, dins el qual els fets se desenvol·len; ordre incontestable, que dona a uns fets el valor de causa d'aquells que'l succeeixen. Qui, per exemple, podrà negar que un edifici és anterior a la decoració de l'edifici? Qui negarà que un edifici, decorat i tot, i fins suposant

que la decoració sigui millor que ell, deixi de ser un edifici? Qui podrà oposar la més petita raó lògica, al fet positiu, clar, concluent, de que per tant la decoració, té una dependència a l'arquitectura, que li senyala, no sols una situació de lloc, sinó de llums i de condicions visuals?

Certament, ningú podrà negar la realitat d'això que podríem dir-ne fet d'ordre econòmic; fet, però que obligui ja a l'artista a una sèrie de disciplines, a una sèrie de subjeccions, de les quals

altres com a decoratiu, un element està en lluita amb l'edifici. Si la resta ha de mantenir la llibertat arquitectural, tal com afirma Sacs, hi serà indispensable l'illa d'ella, i, apart de que mal, lògica, d'una oposició pot veure harmonia, el resultat d'aquesta no farà de l'edifici una obra del recipient que com a subjecte a una indispensable. La segona actitud de l'artista de l'edifici, és la de pendre

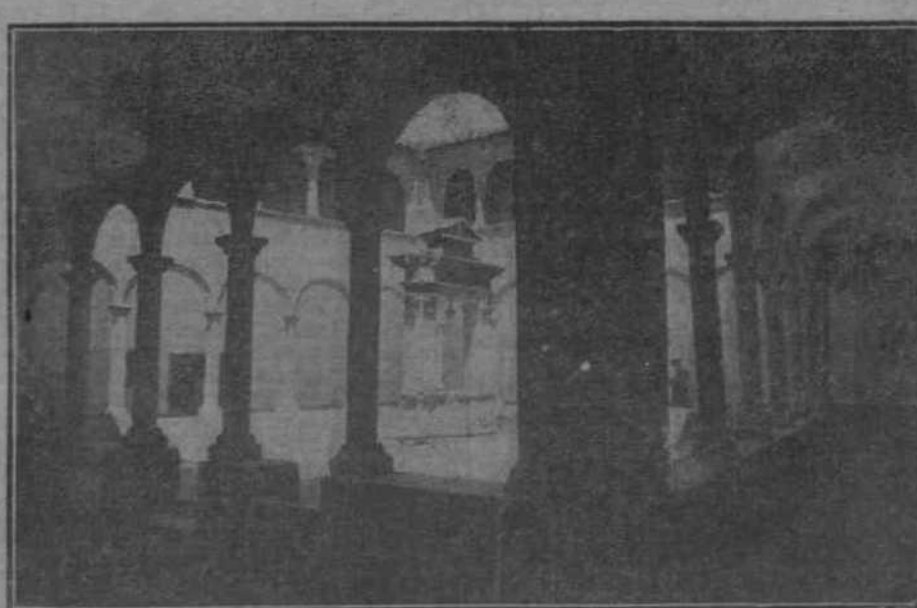
Claustre de Sant Tomàs de Riudeperes

Unes quantes setmanes de treball intel·ligent, portat a cap pel mestre d'obres senyor Mique, Palas, mercès a l'ardida iniciativa del reverent P. Pere Van-kam, superior de la comunitat de PP. Camils, que tenen el noviciat i centre d'estudi en l'antic monastir de Sant Thomas de Riudeperes, han sigut suficients per a que actualment pugui mostrar-se amb orgull una nova iglésia del segle XI.

Els pànols que acompanyen aquestes ratlles, dibuixats amb tot cuidat pel dit senyor Palas, donaran idea de lo que és avui la vella construcció romànica i lo que era primitivament. Figureu-vos una iglésia de una nau, amb creuer surmuntat de cúpula, de secció oval i suportada per trompes còniques de doble represa, ornades amb una orla semi-circular amb relleu decoratiu. En el creuer antigament hi anaven

finestres, i fins dir que al menys l'absis central d'una sa conca en quart d'esfera decorada amb policromia, de la que sols se n'han ensopegat lleugers detalls. En l'arc toral que va entre el creuer i el cos de l'edifici hi han aparegut també sots els arrebossats dels ornats, que fan com de capítell als brancals que aguanten an aquell, enriquides amb uns cordons. També s'ha pogut comprovar que les parets totes de la iglésia són antigues i que aquesta conserva bona part de la fatxada primitiva, resultant, doncs, indubitable tot lo que pugui servir per fer-nos formar cabal concepte de la construcció tal com la deixaren els seus fundadors.

Aquesta s'ha de dir que era ben elegant i acuradament bastida. Res en ella hi hà que pugui demostrar uns constructors barroquers o inhàbils. Sols

Claustre de Sant Tomàs de Riudeperes

Refector de Sant Thomas de Riudeperes

ne pervé una gran indiscutible influència al resultat estètic de l'obra.

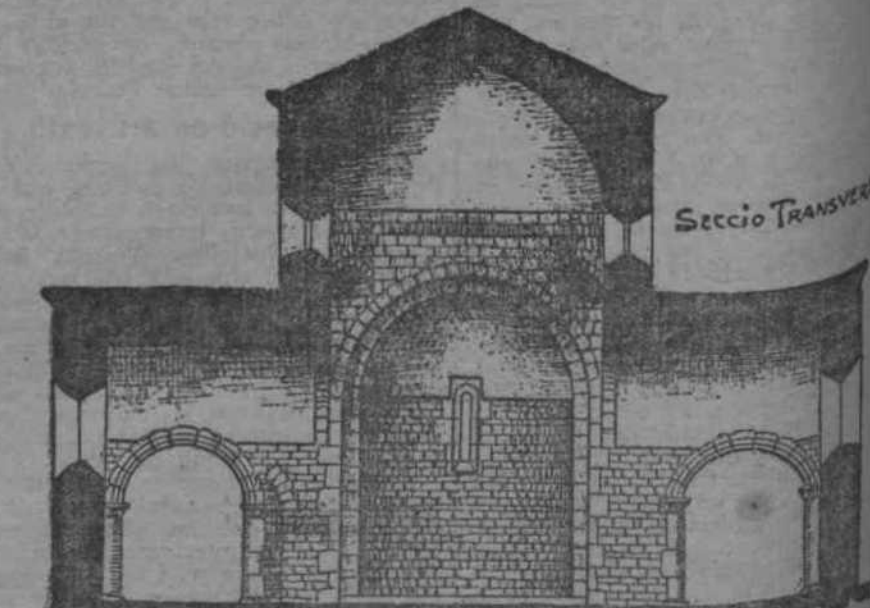
Davant d'aquestes disciplines primàries d'ordre econòmic, però que tenen un gran interès artístic, perquè determinen el resultat estètic, l'artista pot fer dues coses: la una, és defensar-se'n per medi de les aparençies que dongui a l'obra, combatent la qüestió de les llums, amb els colors, atacant el problema del lloc, amb les perspectives.

D'aquesta actitud de defensa, contra les condicions del lloc, indubitablement ne pervindrà una modificació artística deguda a l'arquitectura, però, a base d'ella, l'obra conservarà la seva llibertat per medi d'una lluita del color contra les llums, de la perspectiva, contra la realitat arquitectònica.

Podrem dir que aquest edifici sigui decoratiu. El nostre principi de la decoració es revela a una resposta afirmativa. La decoració és per a bolarles un element expressiu dels fets constructius, que s'acomplexen, i la raó ens porta a determinar, com a ideal de la decoració d'un mur, aquella que ajuda a dibuixar l'estructura de l'edifici, aquella que és com un embelliment de la seva existència orgànica, com una superfunció espiritual de les formes. Mai podrà, doncs, ésser considerat per nos-

cions que ell li imposa, no és subjecció enutjosa, contrària a la llibertat creadora, sinó com a la seva creació. La veritable estètica, i és aquest un principi de les arts, és en el fet de que la sobreexistència espiritual a les coses existents. El pintor de cavallet, del paisatge, recullirà l'artista de l'espectacle, i les portarà a vida espiritual nova. Per que, sagrista parteix de la base de les condicions de l'espectacle, no pot de mur, partir de les condicions de l'edifici. El cas és igual. Un edifici decorat, és per al pintor un fet al que ha de donar una existència alta. Com el pintor de la natura, en l'arbre la llei del seu brancament de les llums damunt les coses, el pintor de mur, acusa les coses de l'edifici. Aquest és el ver concepte policromia en el temple antic.

Damunt d'aquest principi, que vé a posar una nova qüestió, la de les representacions d'espectacle, venen a donar un sobreinterès a l'edifici, però que així i tot, no mena una subjecció, no ja a la orgànica de l'arquitectura, sinó a la funció espiritual. La Pintura, ha de pendre an aquestes dues naturales-

Secció Transversal

ANTIQUITATS

COMPRA VENDA

J. DALMAU

18-Portaferri-18

BARCELONA

Galeria d'Art contemporani

en part la forma d'alguns d'aquests exemplars.

De Tossa

Diu la «Costa de Lleuant»:
«Tenim notícies de que nostre Ajun-

tament, un dignament presidit pel senyor Oms, cooperarà moral i materialment als treballs portats a cap pel senyor Melé, de descobriment del Tossa romà.

Celebrarem que les notícies tingudes

Pel nostre cantó podem dir que també ho celebrem, podent anunciar que dintre nos existirà ^{potencial} estació romana.

don Josep Puig i Cadafalch, en companyia del nostre company en Ferrán Agulló.

S'ha publicat el volum corresponent de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya, que conté la Memòria presidencial llegida en la Junta pel seu President, senyor Puig i Cadafalch. Una infor-

mació amb il·lustracions del Concurs anual d'Edificis Urbans. Un treball interessantíssim sobre les «Construccions de pedra en sec», de don Joan Rubió, i una informació il·lustrada del Concurs d'Edificis Escolars.

Destaca notablement, tant per la novetat i bella exposició del tema, com per la seva abundosa il·lustració, el tre-

ball de don Joan Rubio, del que s'ha fet un tiratge apart que'ns donarà lloc a ocupar-nos'en més endavant amb la extensió que mereix.

La presentació no és pas tan bella com l'anterior, havent-se reconegut les

L'Art dels Jardins
Entre els nostres artistes i arquitectes ha existit sempre una tendència a

les ha sigut admirablement aconseguida la nostra ressenya en prò de la renaixença de la jardineria. A part d'un interessant estudi sobre'ls jardins neoclàssics de Barcelona, que es an fent un grup de joves dedicats a les coses d'art, els pocs

lures de l'especialitat que avui se troben en les nostres biblioteques públiques, són especialment consultats, així com les fotografies del repertori gràfic de la Biblioteca especial d'Art del Museu Arqueològic.

Actualment tenim en preparació el recull de certs aspectes del jardí a Catalunya, tals com exides i petits interiors; els jardins closos de les nostres masies i altres interessants particularitats que senyalen tota una petita tra-

La «Revista Nova»

El darrer número de la «Revista Nova» va dedicat a donar a conèixer l'obra del pintor holandès Cornelis Johannes Mals, del qual ne reproduïx nombroses pintures.

de dit puntor que firma en Joan Sacs, un altre den Francesc Pujols titulat «l'Amor i la Veritat», un altre de caràcter literari de l'Alexandre Plana, i una nota den F. Labarta que pel seu interès, encara que no deu dir la

«Per Barrocin»
per F. Labarta

Amoblats tal com estaven en l'antigor, per a mostrar a les generacions dels seus tums i manera d'apostar-se dels seus avant-passats.

A Barcelona, en aquest moment, es presenta l'ocasió de dotar-la d'una casa

ben original del segle XVII, casa burgesa, d'una família de la classe mitja, tan lluny del palau com de la casa de pagès o finca rural, edificada com altres als volts de la Catedral per a servir d'habitació a les dismitats capitulars.

La configuració accidentada de la fatxada, les obertures de la qual donen a les parets de la Basílica, des de la porta de la Pietat fins a l'absis, i la quietut del barri, donen a la casa qualitat immillorable per a la fi que'n

L'hem visitada amb motiu d'haver-hi instal·lat un marxant d'antiguitats, per què hem sabut anaven a fer-s'hi obres de restauració. Suposem deuen ésser encara propietats del Concell. Catedral.

que donat el fi a què s'destinarà dita casa, no creiem es mostres massa exigent, en particular, abans de fer-hi gastos per a millorar-la o espallar-la, segons es consideri. La casa no està en

non està, però conserva la característica de l'època en que fou construïda, salvades petites afegidures ben fàcils de esborrar per a tornar-la al primitiu estat. La portalada, l'escala amb graons de pedra, el vestíbul, les sales amb sos-

Indultablement, la mateixa casa en
altre barri, rodejada de modernes edi-

licacions no tindria, ni de molt, aquest interès que avui desperta, i fa pensar en restaurar-la. Cal remarcar que ho és difícil de trobar, o siga un perfecte conjunt entre l'interior i l'exterior, aquesta casa ho té com pocs o poques

com cap altra de Barcelona, car tots
sabem estimar en lo que val l'absís de
la nostra Catedral, el campanar i la
porta de la Pietat, que dona pas al claus-
tre, deixant veure des de la casa aquest
i la font de Sant Jordi.

Es podria arreglar, s'hi podrien portar mobles i útils de l'època, adequats a cada habitació, i això seria una nota agradable al foraster que visités la Catedral i demés edificis veïns.

representació la Junta de Museus, res
nen la paraula.
Juliol, 1914.